

TOY w Działaniu

Podziękowania

Publikacja jest udostępniana na licencji Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0.

Sugerowane cytowanie

Partnerzy Projektu TOY (2014) TOY w Działaniu, Leiden: The TOY Project.

Projekt i opracowanie graficzne
Patrick McDonald & Derek Doyle

Ostateczna edycja
Noeleen O'Hara

Tłumaczenie
Anna Dolecka

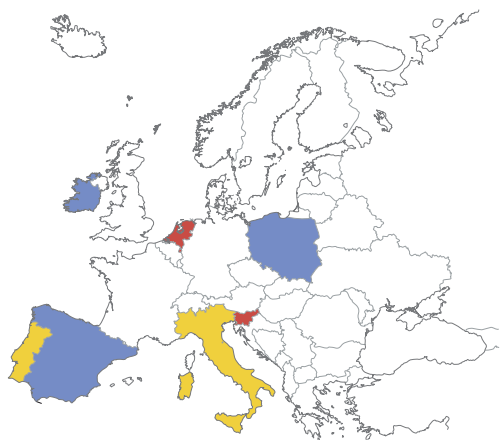
Redakcja
Teresa Ogrodzińska

Lifelong
Learning

Projekt TOY – Together Old and Young został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Ta publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną.

Wprowadzenie

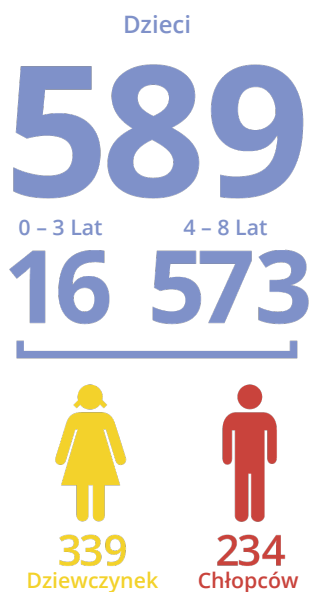
Niniejszy raport przedstawia historie 13 projektów pilotażowych, które zrealizowano w 2014 roku w pięciu europejskich krajach. Głównym celem projektu TOY było zjednoczenie dzieci i seniorów w działaniach międzypokoleniowych, pogłębienie więzi społecznych oraz zwalczanie stereotypów.

Działania były prowadzone i wspierane przez lokalne społeczności, gminy oraz instytucje edukacyjno-opiekuńcze. Podczas pilotażu szkoły, przedszkola i domy opieki udostępniły swoje zasoby szerszemu gronu odbiorców. Udział tych instytucji w projekcie pozytywnie wpłynął na ich potencjał docierania do różnych grup mieszkańców, a także na postrzeganie ich jako wartościowego zasobu lokalnej społeczności.

Porozumienie między pokoleniami, rozbudzone zainteresowanie lokalną kulturą i tradycjami oraz zwiększone zaangażowanie społeczności, to tylko niektóre z korzyści projektu, które odczuli zarówno seniorzy, jak i dzieci.

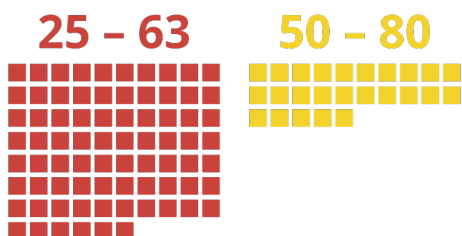
Seniorzy podkreślali, że spędzanie czasu z dziećmi pozytywnie wpłynęło na ich samopoczucie a dzielenie się z najmłodszymi wiedzą i doświadczeniem przyniosło osobom starszym ogromną satysfakcję.

Sukcesy projektów pilotażowych pokazujemy na fotografiach, rysunkach, filmach i w relacjach uczestników. Zachęcamy do obejrzenia galerii zdjęć z każdego pilotażu. Na stronie projektu TOY znajdziecie dane kontaktowe koordynatorów z każdego kraju, informacje o kolejnych planowanych działaniach, a także darmowy dostęp do wszystkich publikacji wydanych w ramach projektu.

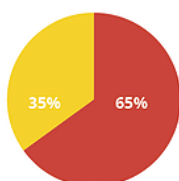
Dzieci: 589

16 dzieci w wieku 0-3 lat
(9 dziewczynek; 7 chłopców)
573 dzieci w wieku 4-8 lat
(339 dziewczynek; 234 chłopców)

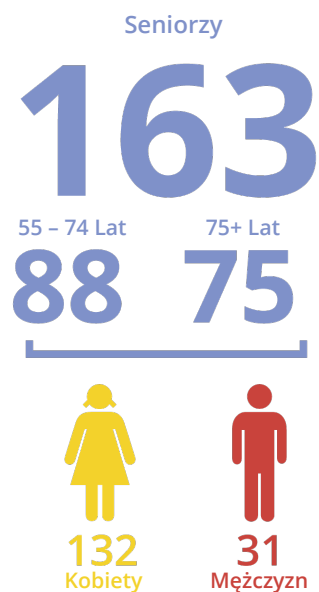
Facylitatorzy: 101

76 osób (25-63 lat) facylitatorów
(para-profesjonalistów)
25 seniorów - wolontariuszy (50-80 lat)

Tematyka

Przyroda i nauka w plenerze: 35%
Sztuka, kultura, kreatywność: 65%

Seniorzy: 163

55-74 lat: 74 kobiety i 14 mężczyzn
75+ lat: 58 kobiet i 17 mężczyzn

Częstotliwość spotkań seniorów i dzieci

Co tydzień: 8
Co miesiąc: 4
Codziennie: 1

Starsi i młodszy razem: 5 zmysłów w zabawie

“Każde spotkanie miało wartość edukacyjną, pozytywną atmosferę i było wzruszające. Dzieci są wyjątkowe, a te spotkania dały im dużo radości.”

Anna, 79

W maju i czerwcu 2014 roku, maluchy (2 i 3 latki) ze żłobka Asilo Nido Casa Vincenza i piątka seniorów (powyżej 80 roku życia) z domu opieki Laser Day spędzali wspólnie czas i dzielili się wiedzą. Przy wsparciu dwóch praktyków, dzieci i seniorzy brali udział w różnorodnych aktywnościach, dzięki którym obrali wspólny cel - pozytywne wpływanie na wszystkie zmysły. Aktywności takie jak ogrodnictwo, gotowanie, malowanie, zajęcia sportowe i gry planszowe okazały się niezwykle interesujące dla wszystkich uczestników; ta sama grupa dzieci i seniorów brała udział we wszystkich działaniach. Dzięki wspólnie spędzonym chwilom mieli czas na zbudowanie głębokich relacji i mogli poczuć się swobodnie w swoim towarzystwie. W dniu 30 lipca, na zakończenie projektu pilotażowego odbyło się spotkanie dla wszystkich zainteresowanych. Było ono okazją do podzielenia się korzyściami z działań międzypokoleniowych z szerszym gronem odbiorców – dziećmi, rodzicami, seniorami i ich rodzinami.

“Spójrzcie, tam jest centrum opieki, gdzie chodzą babcie.”

Ricardo, 2

“Mój syn zna drogę do centrum opieki dla seniorów i jest dumny, że tam był.”

Mama Ricardo

Wspólny czas i marzenia: Międzypokoleniowe Wakacyjne Centrum Rekreacji

**“Niedługo koniec
Wakacyjnego Centrum. Co
będziemy robić bez dzieci?
Czy czasem nas odwiedzą?”**

Amabile, 86

Latem 2014 roku centrum dla seniorów Hotel Adda gościło międzypokoleniowy “obóz” wakacyjny dla 25 osób w wieku od 65 do 93 lat i 57 dzieci w wieku od 3 do 9 lat. Od poniedziałku do piątku między 8:30 a 17 dzieci przychodziły spędzić czas w Centrum. Celem pilotażu było promowanie międzypokoleniowych relacji, przezwyciężanie stereotypów i wzmocnienie solidarności międzypokoleniowej poprzez zabawy i aktywności takie jak malowanie, tworzenie mozaik, gry w wodzie, ogrodnictwo, piłkę nożną, śpiewanie, szydełkowanie, gry planszowe, naukę angielskiego, pływanie, wspólne posiłki i wycieczki na farmę, do parku rozrywki, supermarketu i biblioteki.

**“Prawdziwymi
edukatorami były
dzieci, które nauczyły
nas jak nawiązać
relacje z seniorami
w spontaniczny,
nieograniczony i
emocjonalny sposób.”**

Silvia Porta, facylitorka, 42

**“Wygraliśmy mecz,
bo Terenzio był w
naszej drużynie.”**

Sokchea, 6

Dane kontaktowe

Alina Grieco, Retesalute – alina.grieco@retesalute.net

Miniwarsztat

“Jeszcze niedawno to dziadkowie stanowili punkt odniesienia dla całej rodziny. To uległo zmianie, dlatego zapraszanie seniorów do szkół jako dziadków dla całych klas stanowi niezwykłą wartość. Uczestnicy darzyli się głębokim szacunkiem – jednym z najgłębszych w moim doświadczeniu edukatora – to zagwarantowało piękną i szczególną dynamikę.”

Alessio, facylitator, 35

Co roku w Rzymie odbywa się rowerowy wyścig zwany Magnalonga, jego organizatorzy chcą zwiększyć świadomość ludzi dotyczącą zrównoważonego transportu, ochrony środowiska i zdrowego odżywiania. Wydarzenie to zachęciło grupę aktywnych seniorów – wolontariuszy do podzielenia się ich rowerową pasją i ich umiejętnościami konserwacji rowerów z grupami trzecioklasistów ze szkoły podstawowej im. Alberto Manzi. Podczas trzech warsztatów, których finał odbył się podczas Magnalongi, ośmiolatki i ośmiolatki nauczyli się jak dbać o swoje rowery i naprawiać drobne usterki. Dzieci zyskały też pewność siebie i poczucie odpowiedzialności, a także większy szacunek dla osób starszych.

“Dowiedziałem się jak naprawić mój rower. Teraz nauczę mojego tatę!”

Davide, 8

“To miłe jak dzieci zbierały się koło nas jak małe kurczaczki wokół kury... jedno z nich powiedziało mi: Pamiętajsz zeszły rok? Jeździliśmy razem! Dało mi to dużo satysfakcji!”

Vincenzo, 74

“Nie wiedziałam, że kiedyś dzieci jeździły rowerami tak daleko! To musiało być super, ale też bardzo trudne.”

Valeria, 8

Dane kontaktowe

Alessio Di Addezio - alessio.diaddezio@gmail.com

<http://www.tavolarotonda.org/>

<http://www.magnalonga.net/>

Z dziadkami jest wspaniale: Edukacja środowiskowa w parku krajobrazowym

“Ujęło mnie to jak chętnie dzieci słuchały historii z mojego dzieciństwa. Nigdy nie zapomnę ich emocji, podeszły i przytuliły mnie. Noszę to wspomnienie w sercu. Wcześniej nie znałam tych dzieci, to nie była moja wnuczka, którą codziennie przytulam, poznałam te dzieci tu i teraz noszę je w sercu.”

Maria, 78

Projekt Che bello con il nonno! L'educazione ambientale in un parco naturale (Z dziadkami jest wspaniale: edukacja środowiskowa w parku krajobrazowym) ma na celu wprowadzenie dzieci w świat przyrody i promowanie bardziej świadomego stylu życia. Ta inicjatywa połączyła: organizację koordynującą, facylitatorów, uniwersyteckich badaczy, nauczycieli, dwie klasy ośmio- i dziewięciolatków, ich 12 dziadków i członków lokalnej społeczności. Centrum spotkań usytuowane jest w środku parku niedaleko Orvinio w środkowych Włoszech. Poprzez różnorodne aktywności uczestnicy poznawali lokalną przyrodę i tradycje. Przeszłość odrodziła się dzięki opowieściom seniorów. Uczestnicy pogłębili relacje między zwykle odległymi pokoleniami, ale też lepiej poznali swoich rówieśników.

“Podczas świąt, w domu babci Ani, zamiast gier, zabawek i słodczy były orzechy, figi i mandarynki, słuchałam jej historii i myślałam – jak dziwnie!”

Francesca, 8

“Nasze działania miały zachęcić do wymiany między seniorami i dziećmi, zarówno podczas zorganizowanych aktywności, jak i bardziej swobodnych sytuacji. Nieformalne interakcje wynikały z silnego zaangażowania uczestników. Społeczność wspierała te kontakty nie tylko podczas zajęć w grupie, ale też w codziennym życiu.”

Myriam Ines, facylitorka, 55

Dane kontaktowe

Marcello Mariuzzo - mariuzzo@lunaria.org

Starsi i młodszy dopasowani jak elementy układanki

Szkoła podstawowa Pacelli i dom opieki dla seniorów Robijnhof są po dwóch stronach tej samej ulicy. Obie instytucje chętnie otworzyły się dla lokalnej społeczności. Siedmio- i ośmiolatkowie z jednej klasy wraz z grupą seniorów wzięli udział w plastycznym projekcie. Na początku obie grupy poznały się poprzez krótkie filmiki; dzięki temu ich spotkanie na żywo było mniej stresujące, a także rozbudziło wzajemną ciekawość. Na podstawie informacji z filmików każda grupa stworzyła układanki, które mogłyby spodobać się drugiej grupie. Wreszcie wszyscy spotkali się, wymienili stworzonymi układankami i wspólnie je układali. Dzieci i seniorzy byli podekscytowani spotkaniem twarzą w twarz; dzieci przezwyciężyły swoją nieśmiałość a seniorzy cieszyli się z towarzystwa i energii najmłodszych.

“Mam nadzieję, że dzieci przygotowujące dla mnie układankę zainspirowały się moim obrazkiem.”

Miss van der Bijl, 94

“Bardzo lubię malować. Spodobało mi się, że dałem układankę komuś, kto też coś dla mnie zrobił.”

Igor, 8

“Wiem, że ktoś tworzy dla mnie układankę. Ale to nie dlatego robię dla niej taką piękną układankę.”

Joyce, 9

Dane kontaktowe

Ronald Jonkman – zonproducties@gmail.com

Wspólne uprawianie ogródka

Latem 2014, niezagospodarowany parking przed Centrum Usług dla Mieszkańców Opaal w mieście Leiden został przekształcony w ogródek warzywny dostępny dla mieszkańców. Dzieci i seniorzy zamieszkujący okolicę zasadzili i pielęgnowali warzywa i kwiaty. Pomocą służyli wolontariusze ze szkoły ogrodniczej oraz pracownicy organizacji wspierającej seniorów zamieszkujących Leiden zwanej Radius. Co tydzień, w czasie przyjacielskich, ale też intensywnych spotkań młodzi i starsi razem rozwijali swoje zdolności ogrodnicze. Mamy nadzieję, że z czasem coraz więcej okolicznych mieszkańców zaangażuje się w nasze międzypokoleniowe uprawianie ogródka.

“Jedno z dzieci zapytało mnie z szerokim uśmiechem - Proszę, czy mogę podlać roślinki?”

Dziewczynka, 6

“Spójrz jacy są szczęśliwi.”

Pani De Jong, 75

“Wydaje się jakby dzieci robiły to od zawsze.”

Olivia, wolontariuszka

Dane kontaktowe

Annet Gijsman - a.gijsman@radiuswelzijn.nl

Dawne tradycje w nowej odsłonie

“To miłe jak bardzo dzieci są zainteresowane naszymi doświadczeniami.”

Maria 67

Głównym celem projektu pilotażowego TOY realizowanego we wsi Janisławice, organizowanego przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Janisławic i Okolicy, było pogłębienie relacji między pokoleniami poprzez różnorodne wielopokoleniowe działania skoncentrowane na lokalnych tradycjach. Przedszkolaki i uczniowie szkoły podstawowej wspólnie z seniorami piekli wielkanocne ciasta, dekorowali pisanki, prasowali żelazkiem na duszę, maglowali, wili wianki i uczestniczyli w prawdziwym weselu. Uczestnicy spotykali się 2 razy w miesiącu pomiędzy kwietniem i sierpniem 2014 roku. 21 czerwca wszystkie trzy pokolenia - seniorzy/dziadkowie, rodzice i dzieci - zebrały się razem świętując Noc Kupały. Cała społeczność zgromadziła się na pikniku odtwarzając starodawne tradycje związane z tym szczególnym świętem.

“Pieczenie wielkanocnych ciast to super zabawa!”

Iza, 7

“Cała społeczność zebrała się razem świętując noc Świętojańską, bardzo nas to zbliżyło.”

Agnieszka, facylitorka, 40

Starsi i młodszy razem bawią się i tworzą

“Seniorzy mogli pokazać swoje mocne strony i dało im to dużo radości.”

Małgorzata, facylitatorka, 40

Cztery szkoły podstawowe ze wsi Pukinin, Konopnica, Boguszyce i Stara Wojska wraz z filią biblioteki w Boguszycach pomogły zorganizować zajęcia dla seniorów i dzieci w wieku 4-9 lat. Podczas spotkań seniorzy pokazywały dzieciom jak się haftuje, wyszywa i szydełkuje, a także uczyły dzieci swoich zabaw z dzieciństwa. Uczestnicy wspólnie szyli ubranka dla lalek, tworzyli ozdoby z bibuły, a także poznali dawne gry i zabawy plenerowe. Głównym celem pilotażu było zwiększenie zaangażowania seniorów w życie społeczności, wzbogacenie uczenia się dzieci i seniorów, a także kultywowanie lokalnych tradycji.

“W domu też będę szyła ubranka dla lalek, tak jak mnie nauczyła pani Józefa.”

Julia, 6

“Cieszę się, że mogłam pokazać dzieciom ubranka, które szyłam dla moich lalek. Przynajmniej nie siedzę sama w domu.”

Józefa, 81

Międzypokoleniowe warsztaty plastyczne

**“Lubię kiedy pani Rozalia
czyta nam książki.”**

Filip, 4

**“Potrzebowałam dzieci a one
potrzebowały mnie.”**

Rozalia, 66

**“Seniorki cały czas
się uśmiechają
podczas spotkań z
dziećmi.”**

Felicyta, facylitatorka, 64

Wspólne działania wielu instytucji z gminy Cekcyn umożliwiły aktywnym seniorom zorganizowanie plastycznych zajęć dla najmłodszych i aktywny udział w Grupach Zabawowych. Od maja do końca sierpnia trwały warsztaty plastyczne dla dzieci w różnym wieku i ich rodziców. Dzieci chętnie brały też udział w plenerach malarskich i różnorodnych wydarzeniach na terenie gminy. Wspólnymi siłami zorganizowali przedstawienie na festynie sołecki - uszyli kostiumy, napisali scenariusz i przygotowali dekoracje. Seniorzy wraz z dziećmi nieustająco poszukują nowych możliwości spotkania i twórczego spędzania czasu. W projekcie uczestniczyły 63 dzieci do 9 roku życia oraz 13 senierek od 55 do 65 roku życia.

Dane kontaktowe

Anna Dolecka – adolecka@frd.org.pl

“Międzypokoleniowe spotkania dają wszystkim okazję do doświadczenia atmosfery dawania i otrzymywania, braterstwa, szczodrości, wsparcia, poczucia wdzięczności.”

Susana Passos, facylitatorka, 38

Międzypokoleniowa Biblioteka TOY: 1, 2, 3... zagramy jeszcze raz?

W lokalnym centrum da Paroquia Sao Pedro de Aradas w Aveiro przestrzeń spotkań dzieci i seniorów jest zlokalizowana w osobnych budynkach. W ramach pilotażu TOY 88 przedszkolaków w wieku od 3 do 6 lat odwiedziło dom opieki dla seniorów, gdzie wspólnie tworzyli i grali w gry. Grupy 20 przedszkolaków odwiedzały 15 seniorów w wieku 76-94 lat biorących udział w projekcie. Wspólnie grali w gry planszowe, domino, układali puzzle, a także ćwiczyli. Dzieci nauczyły seniorów jak korzystać z tabletów (kompetencje informacyjno-techniczne) a seniorzy nauczyli dzieci jak grać w gry tradycyjne. Dodatkową korzyścią była świetna zabawa i poprawa zdolności poznawczych obu pokoleń.

“Lubię seniorów. Są naszymi przyjaciółmi, bo tak jak nasi dziadkowie bawią się i grają z nami.”

Margarida Ferreira, 6

“Kochamy ich i dbamy o nich, bo to są przyszli dorośli. Kontakt z seniorami, ich dobra rada i przykład są dla nich wzbogacające.”

António Bartolomeu, 90.

Dane kontaktowe

Susana Passos - lpameliamadail.geral@gmail.com

Przepis na uśmiech

**“Czy seniorzy jeszcze
przyjdą z nami gotować?”**

Simão, 4

**“Przyjęłam zaproszenie
do projektu, bo chciałam
przekazać dzieciom wiedzę,
jaką dali mi rodzice.
Gotowałam według
przepisu mojej mamy, teraz
to nie smakuje tak samo.”**

Rosa Cândida, 66

**“Uśmiech na twarzach
seniorów i dzieci to
największa satysfakcja z
tego projektu.”**

Sofia Vieira, facilitator, 42

Dane kontaktowe

Sofia Vieira - geral@centrosocialazurva.org

Gry dawniej i dziś

“To było niesamowite doświadczenie i dało nam nową perspektywę. Projekt dodał nam energii. Seniorzy byli bardzo zaangażowani, wszyscy nauczyliśmy się czegoś nowego. Doświadczaliśmy tylu ciepłych uczuć, chcemy kontynuować działania.”

Christine, 63

Międzypokoleniowy projekt zorganizowany przez Balafia's Play Centre połączył dzieci i seniorów poprzez gry i zabawy - tradycyjne i współczesne. W maju i kwietniu 2014 roku, 56 uczestników - chłopców i dziewczynek, mężczyzn i kobiet, w wieku od 3 do 82 lat - odwiedziło Muzeum Gier Tradycyjnych w Campo i wzięło udział w warsztatach opartych na tradycyjnych zabawkach takich jak szmaciane lalki, szklane kulki i kości. Seniorzy pokazywali dzieciom jak można bawić się tymi przedmiotami a dzieci uczyły seniorów o współczesnych zabawach takich jak gry konstrukcyjne, gry planszowe, piosenki i opowiadania. Projekt spełnił wszystkie założone cele - dzieci i seniorzy świetnie się bawili podczas nauki i wspólnych gier, jednocześnie poznając siebie nawzajem i swoje historie. Dzięki uczestnictwu w projekcie uczestnicy zmniejszyli negatywne stereotypy dotyczące wieku i pogłębili szacunek do innych pokoleń.

“Czuję się wyjątkowo dzieląc te chwile z dziećmi.”

Carmina, 63

“Nie miałam dziadka, a teraz mam ich wielu.”

Cataline, 4

Tradycyjny taniec Maurów i Chrześcijan

“Ten projekt to było niesamowite doświadczenie. Wszyscy (profesjoniści, dzieci i seniorzy) nauczyli się doceniać, szanować i czerpać radość ze wspólnej nauki. Musimy dalej inwestować w międzypokoleniowe działania, bo wzbogacają całą społeczność.”

Alba, facylitorka, 25.

Głównym celem projektu było przekazanie kulturowego dziedzictwa miasteczka poprzez międzypokoleniowy program artystyczny, którego głównym elementem było przypomnienie tradycyjnego tańca i dramy - the Ball parlat dels moros i Cristiani (tańca Maurów i Chrześcijan). W sumie 36 dzieci i seniorów (w wieku od 4 do 70 lat) pracowało pod kierownictwem reżysera teatralnego. Wspólnie odkrywali kulturowy i historyczny kontekst sztuki, pisali scenariusz, który dzieci zaadaptowały dla swoich rówieśników, szyli kostiumy, by ostatecznie wystawić sztukę. Uczestnicy poznali tajniki pracy w teatrze, zwalczali negatywne stereotypy i budowali międzypokoleniowe relacje oparte na szacunku i przyjaźni.

“Nie wiedziałam, że seniorzy lubią się bawić i stroić.”

Nada, 4

“To świetne doświadczenie. Od kiedy owdowiałam zaczęłam brać udział w takich działaniach, bo to motywuje mnie (i innych seniorów) do życia. Doświadczyliśmy tu radosnej, pozytywnej atmosfery i mnóstwo miłości.”

Pepita, 69

Dane kontaktowe

Blanca Moreno Pena – bmoreno@paeria.cat

<http://educacio.paeria.cat/lleida-educa/als-ciutadans-i-ciutadanes/toy-together-old-young/toy-together-old-young>

Partnerzy

Stowarzyszeni Partnerzy

www.toyproject.net